

“Από τη διά ζώσης στην εξ’ αποστάσεως
εκπαιδευτική διαδικασία”

ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας

E-mail: pekes@thess.pde.sch.gr

Ιστοσελίδα: <http://pekesthess.sites.sch.gr/>

Μάρτιος 2020

Ορισμός

Με τον όρο «*εξ' αποστάσεως σχολική εκπαίδευση*» νοείται η οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία που παρέχεται από απόσταση σε επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθιστώντας δυνατή την κάλυψη των σύγχρονων αναγκών των μαθητών, σύμφωνα με τα ζητούμενα της νέας εποχής της κοινωνίας της γνώσης (Βασάλα, 2005).

Είναι «η υποβοηθούμενη από τα μέσα επικοινωνίας εκπαίδευση (ταχυδρομείο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, κασέτες βίντεο, υπολογιστές, τηλεδιάσκεψη και άλλα) με μικρή ή καθόλου διαπροσωπική ή σε τάξη επαφή μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου» (The Open and Distance Learning Quality Council Lexicon: 23).

Διακρίνεται σε:

i. αυτοδύναμη

i. σύγχρονη

ii. συμπληρωματική

ii. ασύγχρονη

“...διατήρηση επαφής με την εκπαιδευτική διαδικασία”!

iii. μεικτή

Εξ' αποστάσεως (σύγχρονη & ασύγχρονη) εκπαίδευση

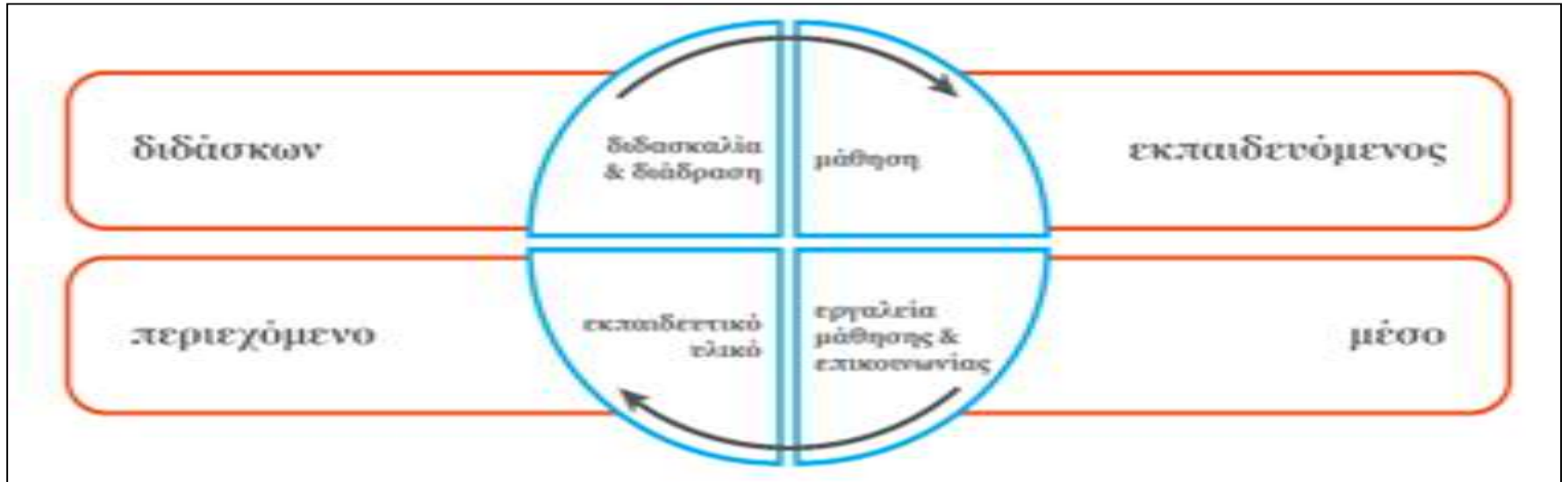

- ❑ Δόμηση του “**προγράμματος διδασκαλίας**”.
- ❑ Χρήση ποικίλων **τεχνολογικών μέσων - ΤΠΕ**.
- ❑ Οργάνωση της **διδακτικής δραστηριότητας**.
- ❑ **Απόσταση** μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών.
- ❑ Οργάνωση “**συναντήσεων**” εκπαιδευτικού και μαθητών.
- ❑ Αμφίδρομη **επικοινωνία** των εμπλεκομένων μελών.
- ❑ **Υποστήριξη** του εκπαιδευτικού υλικού και των παρεχόμενων υπηρεσιών (Keegan, 1986).

...**στοιχεία**

Η τετραδική σχέση των συντελεστών εξΑΕ

Σχήμα 1. Η τετραδική σχέση των συντελεστών της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Σοφός & Kron, 2010)

i. Εκπαιδευτικός

ii. Μαθητές

iii. Δομή περιεχομένου διδακτικής ενότητας _ (1)

- (1) **Εισαγωγική παρουσίαση** κάθε διδακτικής ενότητας.
- (2) Διατύπωση του **σκοπού** και των **στόχων**.
- (3) Προσδοκώμενα **μαθησιακά αποτελέσματα** (όχι νέα διδακτέα ύλη).
- (4) Δραστηριότητες **ενεργητικής κινητοποίησης** και **εμπλοκής** με το υλικό.
- (5) **Προοργανωτικές διαδικασίες**.
- (6) **Εισαγωγικές παρατηρήσεις** για τον τρόπο εργασίας και το επίπεδο της μελέτης.
- (7) **Βασικό κείμενο** με **φιλικό** και **επικοινωνιακό ύφος**.
- (8) **Παραδείγματα, συγκρίσεις, επίλυση προβλήματος** και **μελέτες περίπτωσης**.
- (9) *Εικόνες, σκίτσα, ηλεκτρονικούς συνδέσμους, ηχογραφημένες οδηγίες, βίντεο, πολυμεσικές εφαρμογές...*
- (10) Δραστηριότητες και ασκήσεις για **εμβάθυνση, εμπέδωση** και **επέκταση γνώσης**.
- (11) **Συμπεράσματα** με σκοπό την αρχική πληροφόρηση και την καθοδηγούμενη ανακάλυψη.
- (12) **Βασικούς ορισμούς** με σκοπό την πληροφόρηση και τη δραστηριοποίηση.
- (13) **Ασκήσεις** και **δραστηριότητες** αυτοαξιολόγησης.
- (14) **Οδηγό μελέτης** που αφορά το σύνολο της εργασίας και το χρονοδιάγραμμα (Σοφός,⁵ κ.ά. 2015).

iii. Δομή περιεχομένου δραστηριοτήτων _ (2)

...“ελέγχω”

- ...βαθμό εξατομίκευσής τους.
- ...ελκυστικότητα του εκπαιδευτικού υλικού.
- ...κίνητρα για μάθηση.
- ...ενεργό εμπλοκή μαθητών/τριών.
- ... όγκο τους.
- ... σύγχυση στα παιδιά - συγκρούσεις στην οικογένεια.
- ...ελεύθερο χρόνο.
- ...αλληλεπίδραση / ανατροφοδότηση.

Βαρύτητα στις **δεξιότητες** (επικοινωνιακές, κοινωνικές, ψηφιακές κ.ά.).

iii. Επιλέγω δραστηριότητες _ (3)

Διπτός ο **σκοπός** τους (εκπαιδευτικοί και μη εκπαιδευτικοί στόχοι: γνωστικό, κιναισθητικό τομέα, δεξιότητες, ικανότητες).

- Δραστηριότητες **κατανόησης/μελέτης**
- Δραστηριότητες **εφαρμογής** :
  - Δραστηριότητες πρακτικής εξάσκησης
  - Δραστηριότητες ανακάλυψης
  - Παιχνίδια και προσομοιώσεις
- Δραστηριότητες **Διασύνδεσης**
- Δραστηριότητες **Συνεργασίας**
- Δραστηριότητες Αξιολόγησης;
  - **Αυτοαξιολόγησης**
- Ανάθεση **δημιουργικών - βιωματικών δραστηριοτήτων.**

Νέες Μορφές Μάθησης

Αναζήτηση

Εύρεση

Απόκτηση

Αξιολόγηση

Αποθήκευση

Διαχείριση

Ανάκτηση
πληροφοριών

iv. Μέσα

Τα χαρακτηριστικά τους

Κριτήρια για την επιλογή τους: α) Διαλειτουργικότητα (β) Επαναχρησιμοποιησιμότητα (γ) Προσαρμοστικότητα (δ) Προσβασιμότητα (ε) Διάρκεια (στ) Ποιότητα.

Ασύγχρονη / Σύγχρονη εξ' αποστάσεως εκπαίδευση (εξαΕΕ)

□ Ασύγχρονη VS Σύγχρονη

Χαρακτηριστικά	Ασύγχρονη	Σύγχρονη
Βαθμός διάδρασης	Μικρός	Μεγάλος
Ελεγχόμενη μάθηση από τον εκπαιδευόμενο	Σε μεγάλο βαθμό	Σε μικρό βαθμό
Κίνητρα από τα εμπλεκόμενα μέρη	Σε μικρό βαθμό	Σε μεγάλο βαθμό
Συμμόρφωση με τα χρονοδιαγράμματα	Σε μικρό βαθμό	Σε μεγάλο βαθμό
Ανατροφοδότηση	Έμμεση	Άμεση
Εκπαιδευτική Στήριξη	Έμμεση	Άμεση

Πίνακας 1. Ασύγχρονη vs. Σύγχρονη Εκπαίδευση (Σοφός, κ.ά., 2015: 147)

□ Πρόσθετα πλεονεκτήματα σύγχρονης εξαΕΕ

- Ψυχοκοινωνικό κλίμα των μαθητών/τάξης
- Επίπεδο της γνωστικής ανάπτυξης των μαθητών

...προϋποθέσεις / επικοινωνία...

---

1. «Οργανωσιακό» πλαίσιο
2. Συνεχής υποστήριξη
3. Τεχνολογική υποδομή
4. Ψηφιακές δεξιότητες εμπλεκομένων
5. Η «προσομοίωση» στην **κλασική διδακτική τεχνική**
6. Μαθησιακή αξία
7. Πολυμεσικό περιεχόμενο
8. Εκπαιδευτικό υλικό
9. Ανατροφοδότηση & επικοινωνία

Επικοινωνία...

- Όχι μόνο επικοινωνία:
  - α. σε σχέση με το *εκπαιδευτικό περιεχόμενο* και
  - β. για τον *σχεδιασμό* μιας εργασίας.
- Αλλά και **επικοινωνία για κοινωνική στήριξη...** (Hrastinski, 2008).

Βιβλιογραφικές αναφορές

- **Αναστασιάδης, Π. (2008).** *Ζητήματα παιδαγωγικού σχεδιασμού για τη Διδακτική Αξιοποίηση της Διαδραστικής Τηλεδιάσκεψης σε Περιβάλλον Μικτής-Πολυμορφικής-Μάθησης.* Στο Αναστασιάδης Π. (Επιμ.): *Η Τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της Δια Βίου Μάθησης και της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.* (σελ. 17-91). Αθήνα: Gutenberg.
- **Βασάλα, Π. (2005).** *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Παιδαγωγικές και τεχνολογικές εφαρμογές.* Στο Α Λιοναράκης (επιμ.), *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση Θεσμοί και λειτουργίες,* (σελ. 53-78). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- **Λιοναράκης, Α. (2005).** *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης.* Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές* (σελ. 13-38). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- **Σοφός, Α., Κώστας, Α., Παράσχου, Β. (2015).** “*Online Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*”. Αθήνα :Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- **Σοφός, Α. & Κρον, F. (2010).** *Αποδοτική Διδασκαλία με Χρήση Μέσων. Από τα πρωτογενή και προσωπικά στα τεταρτογενή και ψηφιακά Μέσα.* Αθήνα: Γρηγόρης.
- **International Association for K-12 Online Learning (INACOL). (2011).** *National Standards for Quality Online Programs.* Vienna, VA: INACOL.
- **Hrastinski, S. (2008).** *Asynchronous & Synchronous E-Learning.* *Educasue Quarterly*, 4, 51-55.
- **Keegan, D., (1995).** *Distance education technology for the new millennium: Compressed video teaching.*
- ZIFF Papiere IO 1. ERIC, ED 3 89-93 1.
- **Moore, M. G. (1993).** *Theory of transactional distance.* In D. Keegan (ed.), *Theoretical principles of distance education* (pp. 22-38). New York: Routledge.
- **Open and Distance Learning Quality Council Lexicon**
- **Peters, O. (Herg.). (2009).** *Distance Education in Transition. New Trends and Challenges.* Distance Education in Transition: new trends and challenges (4th edition). Oldenburg, Germany: Carl von Ossietzky Universität.
- **Schelle, C., Rabenstein, K., Reh, S. (2010).** *Unterricht als Interaktion. Ein Fallbuch für die Lehrerbildung.*
- Bad Heilbrunn: Klinkhardt.